

Ψυχανάλυση ή εξομολόγηση; (Αρχ. Κύριλλος Κωστόπουλος, Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Πατρών)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 12 Απριλίου, 2019

Δεν χρειάζεται, νομίζω, μικροσκόπιο, για να διαπιστώσουμε ότι ο σημερινός άνθρωπος είναι ψυχικώς και ψυχολογικώς εξαθλιωμένος. Το καθημερινό άγχος της καταναλωτικής κοινωνίας, ο μηδενισμός και η αθεία, τα οποία απροκαλύπτως και αναιδώς κηρύσσονται μέσω της Παιδείας και της Πολιτικής, δίνουν την αίσθηση στον σημερινό άνθρωπο, ότι εξέλιπαν τα στηρίγματά του. Έτσι, κυρίως ο νέος άνθρωπος, μεταβάλλεται σταδιακά σε ένα πραγματικό ψυχοσωματικό ράκος. Εάν σε αυτά προσθέσουμε και τις πολλές ενοχές, οι οποίες είναι δυνατόν να κατατρύχουν τον άνθρωπο, τότε αντιλαμβανόμαστε γιατί αυξάνουν καθημερινώς οι φόνοι και οι αυτοκτονίες.

Ως σίγουρη απαλλαγή από τα ανωτέρω δεινά προτείνεται από πολλούς η μέσω του ψυχαναλυτού-ψυχιάτρου θεραπεία - βοήθεια. Ωστόσο, τίθεται το ερώτημα: Έχεται αληθείας η άποψη αυτή; Εμείς με στεντόρεια φωνή απαντούμε: Όχι, μυριάκις όχι! Και τούτο για τον λόγο ότι στην καταστροφική αυτή κατάσταση οδήγησε τον άνθρωπο η αμαρτία, η παρακοή στο θέλημα του Δημιουργού Θεού του. Αυτή είναι που οδηγεί τον άνθρωπο στην δουλεία και τον πνευματικό θάνατο. «*Τί γάρ αωρότερον και ειδεχθέστερον ψυχής εμπαθούς;*», διερωτάται ο Μ. Βασίλειος (PG 29, 317B). Θα λέγαμε απλά ότι μέσω της αμαρτίας βρίσκεται ο άνθρωπος σε μία μόνιμη κρίση ταυτότητας.

Εξαιτίας της παρακοής στο θέλημα του Δημιουργού Θεού του και της απομάκρυνσώς του απ' Αυτόν, ο άνθρωπος συντρίβεται, διασπάται, χάνει το πρόσωπό του, την προσωπικότητά του και βυθίζεται στο σκοτάδι της απογοητεύσεως και απελπισίας. Χρειάζεται κάποιον, αυτός ο συντετριμμένος και αλλοτριωμένος άνθρωπος, για να τον εισαγάγει με θεραπευτικό - σωτηριώδη τρόπο στον εσωτερικό του κόσμο, ώστε να διαπιστώσει την θανατηφόρο κατάστασή του, «*το ειδεχθές της ψυχής*» του, κατά τον Όσιο Μάρκο τον Ασκητή και με ένα λυτρωτικό διάλογο, μέσω της Χάριτος του Παναγίου Πνεύματος, η οποία ενυπάρχει και **δρα θεραπευτικά στο μυστήριο της ιεράς Εξομολογήσεως**, να εύρει την ίασή του, την ενοποίησή του, να γίνει και πάλι πρόσωπο, επιστρέφοντας στον Προσωπικό Θεό του.

Ο Ίδιος ο Αναστάς Κύριός μας έδωσε στους Αγίους Αποστόλους και στους μετέπειτα πνευματικούς Πατέρες, που θα έχουν την Αποστολική διαδοχή, την ιδιαίτερα χάρη της πνευματικής πατρότητας, ώστε να καθάρουν μέσω του Παναγίου Πνεύματος, την

ψυχή του αμαρτωλού ανθρώπου. «*Λάβετε πνεύμα άγιον• άν τινων αφήτε τας αμαρτίας αφένται αυτοίς, άν τινων κρατήτε κεκράτηνται*» (Ιωάν. 20, 22).

Όσο και να επιδιώκεται η αλλοίωση ή ο χλευασμός αυτής της αληθείας, δεν μπορεί παρά να γίνει αποδεκτό ότι **ο ενοχικός άνθρωπος δεν χρειάζεται μόνον μια ψυχική εκτόνωση ή μια τακτοποίηση αισθήματος ενοχής**. Και τούτο το τονίζω για τον λόγο ότι πολλοί διατείνονται ότι θα επισκεφθούν τον ψυχίατρο ή τον ψυχαναλυτή τους για μια εκτόνωση ή θα προβούν σε μια πράξη ουμανιστική, για να τακτοποιήσουν την επαναστατημένη και διαμαρτυρομένη συνείδησή τους.

Οφείλουμε, ωστόσο να γνωρίζουμε ότι **η μετάνοια, η αλλαγή, δηλαδή, τρόπου ζωής**, δεν είναι μια απόφαση της θελήσεώς μας μόνο, συνοδευόμενη έστω από ψυχολογική συντριβή και από κάποια υπόσχεση διορθώσεως. Η μετάνοια είναι ένα επίτευγμα εμπειρίας της αλήθειας, επίγνωση της πτώσεως και συνειδητοποίηση της απομακρύνσεώς μας από τον Θεό Δημιουργό μας. Είναι η εμπειρία της κοινωνίας με τον Θεό Πατέρα και Δημιουργό μας. Ο **Άγιος Ισαάκ ο Σύρος** υπογραμμίζει: «**Μετάνοια γάρ εστιν αναγέννησις δευτέρα εκ Θεού**» (Ομ. ΟΑ΄). Και είναι αληθές αυτό, εφ' όσον η αμαρτία συνίσταται στην ολοκληρωτική απώλεια της ζωής. Η απουσία του Θεού, η απουσία του αδελφού, η απουσία του εαυτού μας, η μοναξιά και η εσωτερική τυραννική αγωνία, τα βιώματα αυτά της αμαρτίας, είναι όντως ένας ολοκληρωτικός αφανισμός.

Επομένως, **εκείνος ο οποίος μπορεί να απαλλάξει τον άνθρωπο από τις ενοχές, να συγχωρήσει τις αμαρτίες του και να τον επανασυνδέσει με τον Θεό Δημιουργό του δεν είναι ο ψυχίατρος ή ο ψυχαναλυτής, αλλά αυτός ο Ίδιος ο Θεός μέσω του πλήρους Χάριτος και εμπείρου - και το τονίζω αυτό - πνευματικού Πατρός.**

Από όσα με συντομία παραθέσαμε πιο πάνω συμπεραίνουμε ότι το μυστήριο της ιεράς Εξομολογήσεως είναι αναντικατάστατο και κανείς δεν μπορεί να φθάσει στον μέγιστο εκείνο βαθμό ενοποιήσεως του προσώπου, που χαρίζει αυτό, μέσω άλλης οδού. Η πρόγευση της παραδείσιας ειρήνης και η βίωση της τριπλής καταλλαγής, με τον Θεό, με τον συνάνθρωπο και τον εαυτό μας καθιστά **το μυστήριο της Εξομολογήσεως την μοναδική και σωτήρια λύση στο ανθρώπινο δράμα.**